

Torhamnslandet

Id.nr.	KG0015
Län	Blekinge
Naturtyp	Ädellöv-/tallskog
Värdetraktsbeskrivning upprättad	2021-11-04
Värdetraktsbeskrivning senast reviderad	Ingen revidering gjord

ALLMÄN INFORMATION

Värdetrakten Torhamnslandet med en landyta på drygt 1 869 hektar omfattar de västra delarna av Torhamnslandet, de östligaste delarna av Möcklö och Senoren, Åbyskogen söder om Ramdala samt några mindre öar mellan Torhamnslandet och Möcklö. Merparten av skogen inom området har utvecklats genom igenväxning av trädbärande hagmarker, lövängar och utmarksbeten. Flera områden har lång kontinuitet som trädbevuxen mark, även om landskapet har varit relativt trädfattigt under perioder med intensivt bete. Stora skogliga naturvärden finns främst på blockrika marker med tunt jordtäckte. Typiskt för flera av traktens skogar är att blåbärsris och ljung ofta växer tillsammans med lundväxter som blåsippa, myskmadra, buskstjärnblomma och glansnäva.

Traktens skogsbygd präglas av ett mycket stort ädellövsinslag samt ganska stora inslag av tall och triviallöv. I trakten bedrivs endast ett mycket begränsat skogsbruk, under tioårsperioden 2010–2019 förnygringsavverkades endast drygt 4 hektar (0,2 procent) av värdetraktens landyta (Skogsstyrelsen 2020).

NATURVÄRDEN

Färskesjöns naturreservat är ett av de största i länet och utgör en betydande del av värdetrakten. Övriga reservat i området är Hallarumsviken, Stora Rom och Steneryds lövängar. Samtliga ovan nämnda områden ingår helt eller delvis i Natura 2000. En stor andel av områdets skogsmark är således formellt skyddad. Trots detta är några av traktens viktigaste värdekärnor alltså oskyddade, exempelvis Åbyskogen samt en relativt stor ekdominerad blandskog väster om Steneryds lövängar. Skogliga biotopskyddsområden och naturvårdsavtal saknas. De viktigaste skogliga naturtyperna inom området är ekskogar, bokskogar, blandädellövskogar och tallskogar. För övrigt finns inslag av ekhagmarker, hassellundar och alsumpskogar. Ekskogarna och blandädellövskogarna har ofta en rik lundflora. Stora bestånd av kaprifol och murgröna ger en tydlig särprägel åt många skogsområden. Bokskogarna är till synes av en ganska mager hedtyp, men hyser flera rödlistade marksvampar som signalerar bättre mark. År 2020 innehöll värdetrakten drygt 406 hektar (21,7 procent av landytan) värdekärna för ädellöv, varav 65,3 procent värdekärna ligger inom formellt skyddad natur (naturreservat, natura 2000 eller biotopskydd). Därutöver fanns samma år även drygt 145 hektar värdekärna för tall inom trakten.

Exempel på rödlistade arter som är karaktäristiska eller särskilt skyddsvärda är liten sönderfallslav, savlundlav, slät lönnlav, kraterorangelav, lundtaggsvamp, svart taggsvamp, motaggsvamp, ekträdlöpare, taggbock och långbensgroda. I Steneryds lövängar har slät lönnlav sin enda kända förekomst i länet. Arten är utpräglad östlig och har sin svenska huvudutbredning på Öland och Gotland. Färskesjöområdet är känt för sin goda förekomst av nattskärpa.

LANDSKAPSSAMMANHANG

Värdetrakten Torhamnslandet överlappar en värdetrakt för odlingslandskapet (gräsmarker), en marin värdetrakt samt limnisk värdekärna från Färskesjön och nedströms (se bilaga 1). Där värdekärnor för ädellöv och gräsmark är intilliggande finns goda förutsättningar för att gynna brynmiljöer. Förutsättningarna är också särskilt goda för att bevara och stärka övergångsmiljöer mellan skog och limniska miljöer i de landskapsavsnitt där limnisk värdekärna genomskär värdetrakten. Inom värdetrakten som helhet så är konnektiviteten mellan ädellövsmiljöer minst utvecklad i de delar av trakten som det är glesare mellan värdekärnor, exempelvis i landskapsavsnittet norr om Hallarumsviken (se bilaga 1).

NUVARANDE MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL

Inom de skyddade områdena utvecklas naturvärdena huvudsakligen genom fri dynamik eller genom begränsad skötsel av trädskiktet. En del områden betas och i Steneryds lövängar ingår slåtter och hamling som en del av skötseln. I de oskyddade ädellövskogarna bedrivs ett visst skogsbruk, men områdena har inga stora virkesvärden.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Lövskogarna tillhandahåller en mängd olika ekosystemtjänster (där skapandet av livsmiljöer för stort antal arter är grundförutsättningen) bland annat:

- livsmedel (ex. bär, svamp och vilt)
- naturupplevelser
- översvämningsskydd genom trädens vattenupptag och vattenmagasinering
- klimatreglering, både lokalt genom temperaturutjämning och skydd mot vind, och globalt genom lagring av kol i träd och mark
- skadedjursbekämpning (biologisk reglering).
- pollinering för både skogens egna arter och för jordbruks- och trädgårdsgrödor
- markstabilisering

UTMANINGAR

Ett pågående hot är förtätning av skogarna, vilket missgynnar ljus- och värmekrävande arter samtidigt som det försvårar föryngringen av vissa trädslag (i synnerhet ek) och därmed också riskerar att bryta kontinuiteten av gamla ädellövträd. Almsjuka och askskottsjuka riskerar att slå hårt mot flera ovanliga lavar, framförallt mot savlundlav, kraterorangelav och slät lönnlav.

HÄNSYNSTAGANDE VID PRÖVNING OCH PLANERING

Det är fördelaktigt om hänsyn till värdetraktens kännetecken och karaktär gällande arter, miljöer och landskap iakttas vid markanvändning och rådgivning. Att områden med samma karaktär ligger tillräckligt nära varandra ger bättre förutsättningar för att de arter som hör till skogliga värdekärnor ska överleva.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

- Punktåtgärder kring spärrgreniga naturvärdesträd
- Föryngringsåtgärder för vissa trädslag
- Återupptagen beteshävd i vissa områden

MARKÄGARSTRUKTUR

Den oskyddade skogsmarken i området ägs av privata markägare. Samtliga naturreservat utom Steneryds lövängar ägs av staten.

REFERENSER, ATT LÄSA MER

Hemberg, J. (2011). Skyddsvärda lavar i Blekinge – nyupptäckta naturvärden i nationell toppklass. Svensk bot tidskr 2011

Länsstyrelsen Blekinge Län (2003). Blekinges skogar – biologisk mångfald samt urval och skötsel av skogsreservat. Meddelande 2003:1

Länsstyrelsen Blekinge län (2007). Hotade svamparter i Blekinge – sammanställning av fynd t.o.m. 2006. Meddelande 2007:8

Naturvårdsverket (2020). Nationella Marktäckedata version 1.1. URL

<https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Kartor/Nationella-Marktackedata-NMD/Ladda-ned/> [2020-12-15]

Skogsstyrelsen (2020). Utförda avverkningar enligt skillnadsanalys i satellitbilder. URL

<https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/geodatatjanster/nerladdning-av-geodata/> [2020-12-10]

BILAGA 1. KARTA ÖVER VÄRDETRAKTEN "TORHAMNSLANDET"

